

Otaniemi opiskeluympäristönä vamman opiskelijan näkökulmasta

Tämä opas on laadittu helpottamaan Otaniemessä opiskelevien ja asuvien vammaisten opiskelijoiden elämää. Sen on laatinut Teknillisen Korkeakoulun Ylioppilaskunnan sosiaalipoliittinen sektori. Oppaan tarkoituksena on esitellä Otaniemeä opiskeluyhteisönä ja asumisympäristönä niille vammaisille opiskelijoille, jotka ovat miettineet opiskelua TKK:lla tai asumista Teekkarikylässä. Varsinaisiin opintojen järjestämiseen liittyviin asioihin opas ei puutu, sillä tämä tehtävä kuuluu korkeakoululle, ei ylioppilaskunnalle. Opas haluaa lisätä yleistä tietoisuutta opiskelijoiden erilaisista elämäntilanteista ja kannustaa korkeakoulua kohdentamaan palveluitaan nykyistä tehokkaammin erilaisille opiskelijaryhmille.

Kappaleissa ”Teekkarikylä asuinympäristönä” ja ”TKK:n tilojen esteettömyys” esteettömyyttä käsitellään lähinnä liikuntavamman opiskelijoiden näkökulmasta. Toivomme, että tulevaisuudessa sen sisältöä tarkennetaan myös näkö- ja kuulovammaisten opiskelijoiden suhteen.

Vammainen opiskelija ja sosiaaliturva

Useimmat vamman henkilöt saavat työkyvyttömyyseläkettä tai kuntoutustukea (=määräaikainen työkyvyttömyyseläke). Työkyvyttömyyseläkkeellä olevilla opiskelijoilla ei ole oikeutta opintotukeen. Asumiseen he saavat tukea eläkkeensaajien asumistuen muodossa. Osa vammaisista opiskelijoista opiskelee kuntoutusrahalta, joka on eri asia kuin kuntoutustuki. Kuntoutusraha ja harkinnanvarainen kuntoutusavustus ovat veronalaista tuloa. Ne huomioidaan opintotukeen vaikuttavana tulona. Koska vamman opiskelijan etuuspaletti on kuitenkin suhteellisen monimutkainen ja se perustuu osaksi tapauskohtaiseen harkintaan, kannattaa vammaisten opiskelijoiden olla etuusasioissa yhteyksissä Kelan toimistoon.

Vammainen opiskelija ja joukkoliikenne

Otaniemi on hyvien bussiyhteyksien päässä. Jokaisella Otaniemeen tulevalla bussilinjalla on matalalattiavuoroja ja etenkin keskustasta Otaniemeen tulevien vuorojen 102, 102T ja 103:n autot (sekä Espoon sisäisen liikenteen bussivuorot) ovat lähes poikkeuksetta matalalattiabusseja.

Pääkaupunkiseudun joukkoliikenteen matka-alennusten myöntämisperusteet ovat monimutkaisia (ja kuntakohtaisia) ja alennusten myöntämisessä otetaan huomioon usein myös opiskelijan vamman laatu. Tämän takia matka-alennusasioissa kannattaa olla suoraan yhteydessä YTV:hen. Perusohjeistusta löytyy YTV:n sivuilta <http://www.ytv.fi/matkakortti/kenelle.html#muut>.

Kaikista ongelmallisin tilanne joukkoliikenteen matka-alennusten saannissa on yli 30-vuotiailla opiskelijoilla, jotka opintotuen sijaan saavat kuntoutusrahaa. YTV:n hallituksen 30.4.2004 tekemän päätöksen mukaan nämä opiskelijat joutuvat ostamaan joukkoliikenteen lippunsa normaalihintaan, vaikka he opiskelijoina joutuvat suorittamaan opintoja saadakseen kuntoutusrahaa.

Vaikeavammaisen henkilö on oikeutettu saamaan kotikunnaltaan kuljetuspalveluna välttämättömät opiskeluun liittyvät matkat. Opiskelijalle jää matkoista maksettavaksi julkisen liikenteen taksoja vastaava omavastuuosuus. Kuljetustukea haetaan oman kunnan sosiaalipalvelutoimistoista.

Teekkarikylä asuinympäristönä

Esteettömyys on otettu huomioon teekkarikylän uusimmissa asuntokohteissa. Etenkin Teekkarikylän uudet kesällä 2005 valmistuvat asunnot ovat tilavia ja esteettömiä. Onneksi kuitenkin myös vanhemmista taloista löytyy asuntoja, joissa vammaisen opiskelija voi asua. Jos vammaisen opiskelija hakee asumaan TKY:n asuntoihin, hänelle pyritään järjestämään mahdollisimman esteetön asunto ensimmäisestä kerroksesta ulkooven läheltä. Jos opiskelijalla on apunaan avustaja- tai opaskoira, pyritään opiskelijalle löytämään sopiva asunto. Teknillisen Korkeakoulun Ylioppilaskunta pyrkii tekemään kaikkensa, että Teekkarikylä palvelisi kaikkien teekkarien asumistarpeita.

Otaniemen ostoskeskuksen kaupat soveltuvat pyörätuolilla liikkuvan asiointiin valitettavan heikosti. Niihin on muun muassa lähes mahdotonta päästä sisälle itsenäisesti.

Moni TKK:lla opiskeleva vammaisen opiskelija asuu Helsingin opiskelija-asuntosäätiön (HOAS) asunnoissa, joista osa on esteettömiä. Katajanokalla HOAS:n tiloissa toimii myös vaikeavammaisten asumispalveluita tarjoava opiskelija-asuntola. Raitiovaunulinja 4:n päätepysäkki sijaitsee asuntolan läheisyydessä, mutta matalalattialiikenne linjalla on vielä aika vähäistä.

Korkeakoulun parkkipaikoilta löytyy invapaikkoja autoileville vammaisille. Niitä on muun muassa TUAS-talon ja päärakennuksen parkkipaikoilla (yksi merkittynä päärakennuksen pääoven edessä, mutta invamerkillä voi pysäköidä myös siivousvaraston eteen).

TKK:n tilojen esteettömyys

Korkeakoulun rakennukset vaihtelevat esteettömyydeltään suuresti riippuen rakennuksesta. Uudet rakennukset kuten T- ja TUAS-talo on suunniteltu esteettömiksi, kun taas vanhemmat rakennukset ovat osin vielä esteellisiä (esimerkiksi fysiikan osastoa vastapäätä sijaitseva Otakaari 8). Varsinaista esteettömyyskartoitusta Teknillisen korkeakoulun tiloista ei ole tehty. Alla olevassa listassa on kuitenkin pyritty tiivistämään rakennusten esteettömyyttä ainakin pääpiirteittäin. Esteettömyydellä tässä oppaassa tarkoitetaan esteetöntä kulkua opiskelun vaatimiin tiloihin:

- päärakennus: esteetön, kun tuntee oikean reitin (kysy vahtimestarilta/infopisteestä), hissi, porrashissejä ja luiskia, 2 inva-wc:tä. (Kulku päärakennukseen joko Alvarin aukion puoleisesta ovesta tai pääoven puoleisesta ns. siivousvaraston ovesta)
- T-talo: esteetön, hissi, inva-wc
- TUAS-talo: esteetön (käynti sisäpihalta; pääovet raskaita), hissi, inva-wc
- Dipoli: esteetön, hissi, inva-wc
- Pääkirjasto: esteetön (alastulo vaatii henkilökunnan apua), hissi, ei inva-wc:tä
- Kone-osasto: esteetön (pääatalo), porrashissejä, hissi, inva-wc
- Sähkö: esteetön, hissi, inva-wc
- MK-talo: sisäänkäynti esteetön, inva-wc, hissi
- Puunjalostustekniikka: ei inva-wc:tä
- Teknillinen fysiikka: sisäänkäynti esteetön D-ovesta, hissi, luiska avustajan kanssa, ei inva-wc:tä
- Raksa: sisäänkäynti esteetön fysiikan puoleisesta päädyssä sähköisesti aukeava ulko-ovi, hissi, inva-wc
- Kemia: peruskorjauksessa, valmistuttuaan esteetön
- maarintalo: esteetön, sisäänkäynti takaovesta
- Otahalli: esteellinen, hissi tulossa?

Monissa laboratorioissa ja muissa ”työtiloissa” on mahdollista kulkea lastaussillan tai -oven kautta, jolloin kulku on esteetön.

Avustaja- tai opaskoiran käyttö on luonnollisesti sallittua kaikissa korkeakoulun tiloissa.

Näkövammaisia ei ole juurikaan huomioitu tiloissa. Kuulovammaisille induktiosilmukka löytyy isoimmista saleista. Kuulo- ja näkövammaisten kohdalla voidaan tiloihin tehdä erityisjärjestelyitä, jos sille ilmenee tarvetta.

Opiskelijaravintolat

Opiskelijaravintoloiden esteettömyys kulkee miltei käsi kädessä muiden tilojen esteettömyyden kanssa. Uusimpien rakennuksien ravintolat ovat tilavia ja kaikille saavutettavissa olevia, kun taas vanhempien rakennuksien ravintolat ovat monesti ainakin ahtaita.

Dipoli: esteetön, hissi portaiden juuressa

Teknologförening: esteellinen

Servin mökki: osittain esteetön, luiska ovella, sisällä oleva luiska jyrkkä

Alvari: esteetön, porrashissi oven vieressä

Kone: esteetön

MAK: esteetön

Puu: esteetön, ulko-oven avaus kulkukortilla, jonka saa vahtimestarilta

Sähkö: esteetön

T-talo: esteetön

TUAS-talo: esteetön

Opintojen järjestäminen

Opintojen aikana erityisjärjestelyitä on mahdollista tehdä tarpeen mukaan. Luentoja voidaan siirtää esteettömiin saleihin, tenttien kirjoittamisessa voidaan käyttää apuvälineitä (esimerkiksi tietokonetta) ja tenttiaikaa voidaan vammasta johtuvista syistä pidentää. Useissa luentosaleissa on tämän lisäksi irtopöytiä, joita voi hyödyntää, jos ei pääse siirtymään pyörätuolista penkkiin (normaaleita luentopöytiä ei pyörätuolista käsin voi käyttää). Kaikista tenttijärjestelyistä on kuitenkin sovittava erikseen omalla osastolla.

Teknillisen korkeakoulun vammaisten opiskelijoiden yhdyshenkilönä toimii opintotoimiston kanslian opintosihiteeri Eija Sainio (päärakennuksen 2. kerros, huone Y224b, puh. (09) 451 5424, eija.sainio@hut.fi). Yhdyshenkilöön kannattaa ottaa yhteys etenkin pääsykoejärjestelyihin liittyvissä asioissa. Oman osaston järjestämiin opintoihin liittyvissä asioissa kannattaa ottaa yhteys oman osaston kanslianhoitajaan. Jos Teknilliseen korkeakouluun hyväksytty opiskelija tarvitsee erityisiä tilajärjestelyitä, kannattaa hänen ottaa yhteyttä mahdollisimman pian hyväksymiskirjeen saamisen jälkeen yhteyttä TKK:n työsuojelupäällikkö Lasse Walliukseen, Puh. (09) 451 2013, lasse.wallius@hut.fi.

Syrjintä

Jos opiskelija kokee kohdanneensa Teknillisellä korkeakoululla minkäänlaista sukupuoleen, ikään, alkuperään, kieleen, uskontoon, vakaumukseen, mielipiteeseen, terveydentilaan, vammaisuuteen tai muuhun henkilöön liittyvään syyhyn kohdistuvaa syrjintää, voi hän ottaa yhteyttä TKK:n tai TKY:n häirintäyhdyshenkilöön. Häirintäyhdyshenkilöiden yhteystiedot löytyvät TKY:n verkkosivuilta kohdan sosiaalipalvelut alta. Vaikka ylioppilaskunnalle ja korkeakoululle on nimetty omat yhdyshenkilönsä, voivat opiskelijat ottaa yhteyttä kumpaan tahansa häirintäyhdyshenkilöön.

Vertaistuki

Teknillisen Korkeakoulun Ylioppilaskunta järjestää tarvittaessa tutortoimintaa vammaisille opiskelijoille. Jos kaipaat opiskelijan antamaa vertaistukea, älä epäröi ottaa yhteyttä TKY:n hallituksen sosiaalipoliittiseen vastaavaan tai sopsihiteeriin. Voit joko tulla käymään TKY:n sihteeristössä (Otakaari 11, Dipolia vastapäätä, esteetön rakennus), soittaa numeroon (09) 468 2149 tai laittaa sähköpostia osoitteeseen sosiaaliasiat@tky.fi. TKY:n sosiaalipoliittiseen sektoriin voit ottaa yhteyttä myös muissa asioissa, esim. jos havaitset joitakin parannustarpeita opiskelijoiden vastaanotossa korkeakouluun tai koulun tilajärjestelyissä.

Vammaiset opiskelijat ovat luonnollisesti tervetulleita mukaan kiltatoimintaan. Kiltujen tapahtumat pyritään järjestämään mahdollisuuksien mukaan esteettömissä tiloissa ja osa TKY:n saunatiloista onkin esteettömiä. Kiltahuoneet sijaitsevat osastoilla ja ne ovat ainakin pääosin esteettömiä. Myös ylioppilaskunnan tapahtumat pyritään järjestämään aina esteettömissä tiloissa (usein esimerkiksi Dipolissa). TKY:n tapahtumissa on tavoitteena, että kaikilla osallistujilla on hauskaa. Tapahtumissa ja illanistujaisissa vaikuttaa parhaimmillaan ”yhdessä pääsemme pitkälle J” -menteliteetti.

Yhteystietoja:

TKY:n sihteeristö, Otakaari 11, p. (09) 4681

- (sosiaalipoliittinen sihteeri p. (09) 468 2149, sosiaaliasiat@tky.fi)

- Eija Sainio, TKK:n vammaisten opiskelijoiden yhteyshenkilö, opintotoimiston kanslia, päärakennuksen 2. kerros, huone Y224b, p. (09) 451 5424, eija.sainio@hut.fi

-Lasse Wallius, TKK:n työsuojelupäällikkö, p. (09) 451 2013, lasse.wallius@hut.fi.

Haluamme kiittää avusta tämän oppaan teossa Susanna Haapalaa Kynnys ry:stä, Lotta Lammista, Pyry Niemelää, Eija Sainiota, Lasse Walliusta, Juha Stjärnstedtiä sekä Tuomas Siitosta.